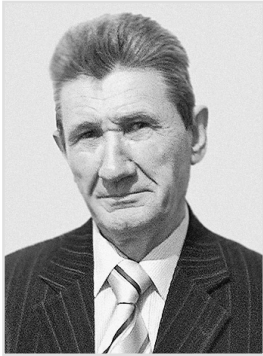

Алімов Валерій Іванович

Професор кафедри фізичного матеріалознавства Донецького національного технічного університету, доктор технічних наук, професор, член-кореспондент Академії гірничих наук України

74

ВИНАХІДНИКИ УКРАЇНИ

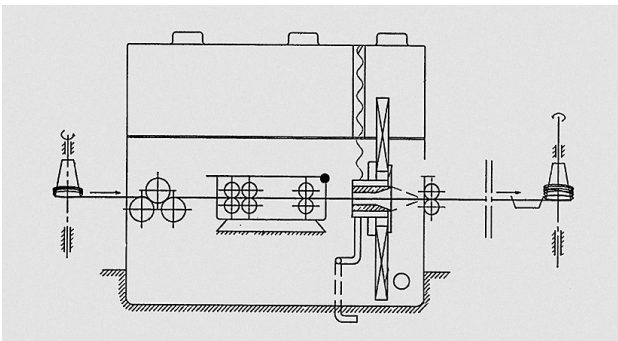
Народився 21 лютого 1941 р. у м. Краковець Львівської області у сім'ї військовослужбовця. Трудову діяльність В. І. Алімов розпочав ще під час навчання у Вейделевській середній школі на Белгородщині (1955–1958).

Упродовж 1958–1963 рр. здобував освіту на металургійному факультеті Сталінського індустріального інституту (пізніше — Донецький політехнічний інститут, а з 2001 р. — ДонНТУ). Отримав диплом інженера-металурга з відзнакою (спеціальність «Металознавство, устаткування і технологія термічної обробки металів»).

У 1962 р. працював у термокалібрувальному цеху заводу «Дніпроспецсталь». Протягом 1963–1968 рр. Валерій Іванович був асистентом кафедри металознавства та термічної обробки, з 1968 до 1971 р. — аспірантом і молодшим науковим співробітником галузевої науково-дослідної лабораторії термічної обробки дроту Міністерства чорної металургії УРСР при Донецькому політехнічному інституті, упродовж 1971–1975 рр. — старшим науковим співробітником, а в 1975–1976 рр. — завідувачем цієї ж лабораторії. Протягом 1976–1991 рр. він обіймав посаду доцента кафедри металознавства і термічної обробки металів. З 1991 р. В. І. Алімов — професор кафедри фізичного матеріалознавства Донецького національного технічного університету.

З 1972 р. — кандидат, а з 1992 р. — доктор технічних наук. З 1974 р. — старший науковий співробітник, із 1978 р. — доцент, а з 1993 р. — професор.

У сфері наукових інтересів винахідника — теорія, технологія і устаткування термічної, термомеханічної та хіміко-термічної обробки, корозійне матеріалознавство, методи локального зміцнення, спадковість у металах, корозія і захист металів, інноваційний менеджмент та захист інтелектуальної власності. За період роботи в інституті і галузевій лабораторії разом із керівником, проф. С. І. Шаповаловим створив основи нових технологічних процесів термообробки катанки з прокатного нагрівання і дроту найважливішого цільового призначення (арматурного, канатного, пружинного, холодновисаджувального

Пристрій для плазмової обробки сталевго дроту у потоці за патентами України та Росії

та ін.), нові процеси хіміко-термічного і термомеханічного зміцнення важкоавантаженого інструменту для виробництва металовиробів (1963–1979).

Надалі під керівництвом і за безпосередньою участю Валерія Івановича виконано цикл робіт, результатом яких стало створення методів локального зміцнення мірального, штампового і різального інструменту, сталевих та чавунних деталей трубного і гірничого устаткування, для приладобудування, інструментального та коксохімічного виробництв, спецмашинобудування (1980–2000), технології зміцнення електродуговою плазмою (1997–2012). Разом із проф. О. О. Барановим у 90-х рр. XX ст. сформулював принципи спадковості в металах та сплавах.

Валерій Алімов зробив великий внесок у розробку лекцій, лабораторних і практичних занять із навчальних курсів «Устаткування термічних цехів», «Корозія і захист металів», «Структура і властивості покриттів», «Металознавство», у становлення циклу творчих дисциплін «Основи технічної творчості», «Раціоналізаторська і винахідницька діяльність», «Патентний захист продукції», «Інтелектуальна власність і її захист», «Генерація ідей». Протягом багатьох років викладав курси лекцій із циклів «Термічна обробка», «Теорія термічної обробки», «Фізичні основи термічної обробки».

В. І. Алімов підготував шістьох кандидатів технічних наук і 20 магістрів. Видав понад 500 наукових праць, серед яких п'ять посібників, 195 авторських посвідчень і патентів України та Росії на винаходи й корисні моделі. Багато інновацій, розроблених за його участю, використовують у промисловості, дослідженнях та навчальному процесі під час підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів із матеріалознавства та термічної обробки.

Валерій Іванович також є автором винаходів у галузі психології творчості (адаптація, психологічна інерція, психологічні бар'єри, аглютинації, уява тощо) та музикознавства (музична нотація та музичний інструментарій) спільно з композиторами, психологами та літературознавцями (В. А. Туков, Єва Яблокова). Творчим сприйняттям реальної дійсності він завдячує багатьом учителям, серед яких завжди згадує Тимофія Юхимовича Алімова (коваль), Павла Семеновича Пушкарьова (вчитель історії та географії), Сергія Івановича Шаповалова (професор, металург), Олександра Олександровича Баранова (професор, металург).

Серед найважливіших праць ученого — монографії «Фазовые и структурные превращения при деформационно-термической обработке стальной проволоки» (В. І. Алімов, О. В. Пушкіна, 2012), «Металловедение и термическая обработка в кроссвордах и музыке» (В. І. Алімов, С. В. Алімова, В. А. Туков, М. В. Георгіаду, Ф. Х. Георгіадіс, 2009), «Психологическая инерция, научно-техническое творчество и музыка» (С. В. Алімова, В. А. Туков, В. І. Алімов, 2013), навчальні посібники «Основи термічної обробки та корозія матеріалів» (В. І. Алімов, М. Т. Єгоров, М. В. Георгіаду, 2010), «Корозія та захист металів від корозії» (В. І. Алімов, З. А. Дурягіна, 2012).

Валерій Алімов — патентознавець Всесоюзного товариства винахідників і раціоналізаторів (Донецький інститут патентознавства, 1977), член-кореспондент Академії гірничих наук України (з 1998 р.), член спецрад із захисту докторських і кандидатських дисертацій у ДонНТУ (вчений секретар, заступник голови) та Приазовському ДТУ. Неодноразово був опонентом на захистах докторських та кандидатських дисертацій, як експерт брав участь в атестації й акредитації вищих навчальних закладів України.

Нагороджений медаллю «Ветеран праці» (1991), почесними грамотами Міністерства освіти і науки України (1996, 2007), знаками «Відмінник освіти України» (2000), «За наукові досягнення» (2011), грамотою Державного департаменту інтелектуальної власності (2004), Почесною грамотою «За підвищення престижу ДонНТУ» (2011), номінант медалей Американського біографічного інституту «The World Medal of Freedom» (2006) та «Gold Medal for the Ukraine» (2010).